

Handläggare
Malin Eriksson
Telefon: 08-508 25 402

Till
Socialnämnden

Remissvar betänkande - Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd (SOU 2015:44)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss.
2. Ärendet överlämnas till Kommunstyrelsen

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
T.f. avdelningschef

Sammanfattning

I mars tillsatte regeringen en särskild utredare med uppdrag att utreda och föreslå hur stöd och krav avseende arbetslösa personer med ekonomiska bistånd kan utvecklas. Resultatet presenteras i utredningen – Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd (SoU 2015:44).

Utredningen föreslår att kraven tydliggörs och att socialtjänsten ställer liknande krav på den som ansöker om ekonomiskt bistånd som den som får arbetslöshetsersättning genom en ny bestämmelse i 4 kap 1 § socialtjänstlagen. Ytterligare föreslås en utökad uppgiftsskyldighet för att öka informationsutbytet mellan socialtjänsten och Arbetsförmedlingen. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft 1 april 2016.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen om ett förtydligande av kraven på rätten till ekonomiskt bistånd för arbetslösa och den utökade uppgiftsskyldigheten. Utredningen visar att Arbetsförmedlingen ger mindre stöd och färre insatser för målgruppen. Mot bakgrund detta anser förvaltningen att utredningen även borde ha lämnat förslag på förändring eller översyn av Arbetsförmedlingens arbete med målgruppen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat betänkandet – Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd (SOU 2015:44) till bland annat socialnämnden. Remisstiden sträcker sig till den 25 september 2015.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, strategiska enheten. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 16 september 2015.

Ärendet

I mars 2014 beslutade dåvarande regering att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda och föreslå hur stöd och krav avseende arbetslösa personer som tar emot ekonomiskt bistånd kan utvecklas (dir. 2014:39). Utredningen presenterade sitt betänkande i april 2015.

Utredningen hade i uppgift att kartlägga och analysera vilka krav socialtjänsten ställer på den som söker ekonomiskt bistånd och är arbetssökande. Socialtjänstens arbete med att följa upp och kontrollera kraven skulle även ingå i kartläggningen. Syftet med kartläggningen var att tydliggöra kraven samt möjliggöra för socialtjänsten att ställa liknande krav på den som ansöker om ekonomiskt bistånd som den som får arbetslöshetsersättning. Vid behov skulle utredningen även lämna författningsförslag.

Utredningen skulle kartlägga och analysera Arbetsförmedlingens stöd och insatser till målgruppen. I uppdraget ingick även att lämna författningsförslag som gör det möjligt för socialtjänsten att vid bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd ta del av relevanta uppgifter från Arbetsförmedlingen.

Utredningen föreslår förändringar i socialtjänstlagen för att tydliggöra kraven på arbetssökande som söker ekonomiskt bistånd och en utökad uppgiftsskyldighet för Arbetsförmedlingen. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft 1 april 2016.

Förändringar i socialtjänstlagen

Redan nu finns, enligt förarbeten och rättspraxis till socialtjänstlagen, ett arbetskrav på den som är arbetsför. Det innebär till exempel att vara anmäld som arbetssökande, att söka arbete på heltid, delta i arbetssökarverksamhet eller andra arbetsmarknadsinsatser. Kartläggningen av socialtjänstens insatser visar på att det förtydligande som föreslås i socialtjänstlagen redan praktiseras av de flesta kommuner. Tidigare utredningar och

forskning visar även att kommunerna har en betydande roll som utförare av arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Utredningen föreslår att det i socialtjänstlagen införs ett förtydligande av det i lagen redan befintliga kravet på den enskilde att i första hand själv tillgodose sina behov. Den som är arbetsför och oförhindrad att arbeta är, i fråga om försörjningsstöd, skyldig att vara aktivt arbetssökande, anmäld som arbetssökande hos den offentliga arbetsförmedlingen och även i övrigt stå till arbetsmarknadens förfogande, om det inte finns godtagbara skäl. Med godtagbara skäl menas t.ex. egen sjukdom eller sjukdom i familjen.

Utgångspunkten i och med förslaget är att det i så stor utsträckning som möjligt ska gälla samma krav och uppföljning för samtliga arbetslösa, oavsett försörjning. Förslaget förändrar däremot inte redan befintliga krav på att en arbetssökande ska:

- Söka arbete
- Delta i arbetsmarknadsinsatser t.ex. arbetssökarverksamhet
- Godta anvisat lämpligt arbete
- Acceptera de åtgärder i övrigt som samhället ställer till förfogande för arbetslösa
- Medverka till upprättande av handlingsplan hos Arbetsförmedlingen

Förslaget innebär däremot en utökning med (motsvarande som för de som har arbetslöshetersättning):

- Lämna aktivitetsrapport till arbetsförmedlingen
- Besöka/kontakta arbetsförmedlingen enligt överenskommelser

Utredningen har även övervägt om det bör tydliggöras i lagstiftningen att bistånd kan vägras om en person inte är aktivt arbetssökande och står till arbetsmarknadens förfogande men föreslår ingen sådan ändring.

Förändringar i uppgiftsskyldigheten

Utredningen föreslår att förordningen om uppgiftsskyldighet i vissa fall enligt socialtjänstlagen och förordningen om behandling av personuppgifter i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, enligt vilka socialnämnden ges rätt att hos Arbetsförmedlingen ta del av uppgifter även genom direktåtkomst, kompletteras med en rätt att även få ta del av:

- i vilken omfattning, hel- eller deltid, en person är anmäld som arbetssökande

- om en person registrerats som öppet arbetslös, arbetssökande med förhinder eller i annan sökandekategori
- beslut i fråga om arbetsmarknadspolitiskt program
- datum för senaste aktivitetsrapport och om senaste aktivitetsrapport inte godkänts

Arbetsförmedlingens stöd och insatser

I kartläggningen av Arbetsförmedlingens stöd och insatser till målgruppen fann utredningen att majoriteten av målgruppen bedömdes vara matchningsbara men ändå fick mindre stöd av Arbetsförmedlingen än personerna i kontrollgruppen. Målgruppen hade även färre kontakter med Arbetsförmedlingen. Utredningen har inte övervägt eller lämnat några förslag på Arbetsförmedlingens stöd och insatser för målgruppen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till förslagen om ett förtydligande av kraven på rätten till ekonomiskt bistånd för arbetslösa och den utökade uppgiftsskyldigheten. Förtydligande i socialtjänstlagen medför en ökad tydlighet för enskilda som är i behov av ekonomiskt bistånd samt ger möjlighet till att skapa en samsyn mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen.

I utredningens uppdrag ingick att föreslå hur stöd och krav avseende arbetslösa personer som tar emot ekonomiskt bistånd kan utvecklas. De förslag som presenterats förtydligar kraven men frågan om hur stödet kan utvecklas berörs inte. För att förhindra och bryta långvarig arbetslöshet är målgruppen i behov av individuellt stöd och insatser och många kommuner har idag egna arbetsmarknadsinsatser. I utredningens förslag saknas ett förtydligande mellan vad som är Arbetsförmedlingens ansvar och socialtjänstens när det gäller insatser till den enskilda. Utredningen visar att Arbetsförmedlingen ger mindre stöd och färre insatser för målgruppen. Mot bakgrund detta anser förvaltningen att utredningen även borde ha lämnat förslag på förändring eller översyn av Arbetsförmedlingens arbete med målgruppen.

Bilagor

1. Arbetslöshet och ekonomiskt bistånd SOU 2015:44